

نظام‌نامه اعطای جوایز ملی انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران

۱- مقدمه: تشویق و ترغیب تلاشگرانی که از طریق پژوهش‌های علمی و دانشگاهی و یا نوآوری‌ها و خلاقیت‌های حرفه‌ای و کاربردی دست‌آوردهای جدیدی به سرمایه‌های یک حرفه در کشور می‌افزایند و مرتبه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مردم را ارتقا می‌بخشند، از مهمترین وظایف جامعه است. انجمن‌های علمی نیز به عنوان نهادهای علمی و پیشرو، می‌کوشند از راه‌های گوناگون و از جمله اعطای جوایز علمی به اعضای جامعه حرفه‌ای و دانشگاهی حوزه خود، آن‌ها را برای انجام پژوهش‌های اصیل و کارهای خلاقانه و نوآورانه، ترغیب نمایند. انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران نیز با اتخاذ همین رویکرد، از نخستین کنگره حرفه‌ای خود، اعطای جوایز ملی به آثار نو و خلاقانه را در دستور کار قرار داد و اینک با تدوین و تصویب این نظام‌نامه، فرایند اعطای جوایز ملی انجمن را رسماً اعلام و عملی می‌کند.

۲- هدف: هدف از اعطای جوایز ملی توسط انجمن، ارتقا بخشیدن به سطوح کمی و کیفی رشته و حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران، تشویق و ترغیب دست‌اندرکاران و فعالان حوزه، تقویت نقش مرجعیت علمی انجمن و بهره‌گیری از توصیه‌های بهبود کمیسیون انجمن‌های علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

۳- تعاریف:

۳-۱- جایزه ملی انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران: جایزه‌ای است که به دانش‌پژوهان و متخصصان ایرانی حوزه علوم اطلاعات برای تولید یک اثر پژوهشی علمی و کاربردی یا تولید یک ابزار حرفه‌ای اعطا می‌شود. جوایز ملی انجمن در زمینه‌ها و گرایش‌های مختلف مرتبط با حوزه اعطا می‌شود و ممکن است هر سال یک یا چند جایزه ملی اعلام و برگزار شود. نمونه‌های این جوایز در پیوست یک معرفی می‌شوند. جوایز ملی انجمن، سالانه و با تصویب هیئت مدیره تعیین و اعلام می‌شوند.

۳-۲- اثر: شامل هرگونه تولید فکری / فیزیکی / خدماتی نوآورانه و خلاقانه در قالب‌های اعلام شده در این نظام‌نامه در حوزه‌های مختلف علوم اطلاعات است.

۳-۳- موضوع و قالب آثار: آثار ارسالی می‌توانند در هر یک از موضوع‌های مرتبط با حوزه علوم اطلاعات به شرح زیر و در قالب کتاب، پایان‌نامه، مقاله، طرح پژوهشی، طرح اجرائی و یا ابزارها و محصولات حرفه‌ای باشند.

- علوم اطلاعات: شامل کتابداری، اطلاع‌رسانی، دانش‌شناسی، کتابخانه‌ها، آرشیوها، موزه‌ها مراکز اسناد، مراکز اطلاع‌رسانی تخصصی و مراکز تولید و فراوری داده‌ها است.

- مدیریت اطلاعات: آثار مرتبط با مدیریت اطلاعات علمی و مدیریت مراکز اطلاعات و اطلاع‌رسانی

- فناوری اطلاعات: آثار مرتبط با فناوری در کتابخانه‌ها، آرشیوها، مراکز اسناد، مراکز اطلاع‌رسانی علمی و تخصصی و مراکز تولید و فراوری داده‌ها
- فعالیت‌های میان‌رشته‌ای: آثار مرتبط میان‌رشته‌ای شامل مدیریت دانش، علم‌سنجی، سواد اطلاعاتی و نظایر آن که در کتابخانه‌ها، آرشیوها، مراکز اسناد و مراکز اطلاع‌رسانی انجام شده باشد.

۴- ارکان جوایز و وظایف آن‌ها:

۱-۴- شورای سیاستگذاری: شورای سیاستگذاری جوایز ملی انجمن متشکل از ۷ نفر عضو اصلی هیئت مدیره انجمن است. رئیس انجمن ریاست شورای سیاستگذاری را به عهده دارد. شورای سیاستگذاری می‌تواند ۲ یا ۴ نفر از افراد صاحب‌نظر و متخصص را نیز متناسب با نوع جوایز با اکثریت آرا برای مدت یکسال به عضویت شورا درآورد. وظایف شورا عبارتند از: انتخاب دبیر جوایز ملی، تعیین انواع جوایز، سیاستگذاری‌های مربوط، تصویب نظام‌نامه، شاخص‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط با آن، تصویب عضویت اعضای حقیقی کمیته علمی، پذیرش و تصویب حامیان مالی و نظارت بر حسن اجرای فرایندهای اعطای جوایز.

۲-۴- کمیته علمی: این کمیته متشکل از رئیس هیئت مدیره، مسئولان کمیته‌های پژوهش، آموزش، ارزیابی و بهبود مستمر و روابط عمومی به عنوان ۴ عضو حقوقی و ۳ نفر اعضای حقیقی به انتخاب شورای سیاستگذاری جوایز ملی است. ریاست این کمیته بر عهده رئیس شورای سیاستگذاری است و دبیر جوایز ملی مسئولیت هماهنگ کردن جلسه‌ها و جمع‌بندی نظرات کمیته علمی را برعهده دارد. وظایف این کمیته تعیین و روزآمدسازی شاخص‌های ارزیابی آثار، ویرایش نظام‌نامه و تدوین دستورالعمل‌ها و راهنماهای مرتبط با آن، ارزیابی اولیه آثار و انتخاب آثار برگزیده برای ارسال به مرحله دوم داوری، تعیین داور برای هر یک از آثار، نظارت بر اجرای فرایند اعطای جوایز، حل و فصل مسائل داوری، رسیدگی به شکایات و جمع‌بندی نظرهای داوران است.

۳-۴- هیئت داوران: داوران سالانه به تعداد جوایز و به ازاء هر جایزه ۳ داور، از میان افراد شناخته شده و صاحب نظر در حوزه علمی و حرفه‌ای مرتبط، به صورت جداگانه با اکثریت آرای کمیته علمی تعیین و عضو کمیته داوران جوایز می‌شوند. هیئت داوران مسئول بررسی و امتیازدهی آثار برگزیده توسط کمیته علمی برای مرحله نهایی داوری هستند.

تبصره: داوران نباید از میان افرادی انتخاب شوند که اشتراک یا تضاد منافع با آثار یا صاحبان آن‌ها داشته باشند. این تبصره شامل دارا بودن هر گونه نقشی در هدایت، تهیه، تدوین و اجرای آثار نامزد دریافت جوایز نیز می‌شود.

۴-۴- دبیر جوایز ملی: دبیر جوایز ملی توسط شورای سیاستگذاری انتخاب می‌شود. از جمله وظایف دبیر جوایز ملی اجرایی کردن مصوبات شورای سیاستگذاری و کمیته علمی جوایز، در نظر گرفتن سازو کارهای

اجرائی فرایند داوری، ارتباط و تعامل با هیئت داوران و ارائه گزارش داوری به شورای سیاستگذاری و کمیته علمی، در نظر گرفتن ساز و کارهای اجرایی اعطای جوایز ملی در حاشیه کنگره‌ها و یا سایر مراسم‌های سالانه انجمن و ارتباط با حامیان مالی جوایز ملی.

۴-۵- حامیان مالی: حامیان مالی هر کدام از جوایز ملی انجمن توسط شورای سیاستگذاری تأیید می‌شوند و از نشان و نام آن‌ها در طراحی تندیس و هنگام اعطای جوایز استفاده می‌شود.

۵- مقدار و نوع جایزه: در هر سال، نوع جایزه (لوح، تندیس، سکه...) و میزان آن با توجه به حامیان مالی و منابع مالی انجمن توسط شورای سیاستگذاری جوایز ملی مشخص و اعلام می‌شود. طبق این نظام‌نامه، اصل بر اعطای لوح و تندیس است و ممکن است حمایت مالی در کنار جایزه وجود نداشته باشد.

۶- مراحل انجام کار:

۶-۱- فراخوان دریافت آثار: فراخوان دریافت آثار با نظر کمیته علمی و تأیید شورای سیاستگذاری در تابستان هر سال به اطلاع عموم رسانده می‌شود. مهلت ارسال آثار تا یک ماه پس از اعلام فراخوان در هر سال خواهد بود. تبصره ۱: آثاری می‌توانند نامزد دریافت جوایز شوند که تا زمان اعلام فراخوان، مدت سه سال کامل شمسی از زمان تالیف، تدوین، تولید، عرضه یا شروع به اجرای آن‌ها سپری شده باشد.

تبصره ۲. هر اثر تنها یک نوبت در کنگره داوری می‌شود و در صورت ارسال مجدد از فرایند داوری حذف خواهد شد.

۶-۲- مرحله انتخاب اولیه آثار: در این مرحله، انطباق اثر ارسالی با معیارهای کلی نظام‌نامه و شرایط جایزه‌ای که اثر برای دریافت آن نامزد شده است، توسط کمیته علمی بررسی و تعیین می‌شود. آثار انتخاب شده در این مرحله برای دریافت هر یک از جوایز، پس از کسب اکثریت آرا در این مرحله، برای داوری نهایی ارسال می‌شوند.

۶-۳- داوری آثار: برای اجرای فرایند داوری، شاخص‌های داوری و شیوه‌نامه اجرایی داوری هر جایزه در اختیار داوران گذاشته می‌شود. هر اثر تا حد امکان به صورت ناشناخته (بدون نام و مشخصات تهیه‌کننده) برای سه داور متفاوت ارسال می‌شود. به ضمیمه هر اثر، یک فرم داوری نیز ارسال می‌شود. مجموع امتیازهای هر فرم از ۰ تا ۱۰۰ محاسبه می‌شود. چنانچه مجموع امتیازهای سه فرم داوری بیش از ۲۷۰ باشد، اثر واجد برگزیده شدن شناخته می‌شود. چنانچه چند اثر دارای مجموع امتیازهای بیش از ۲۷۰ باشند، اثر دارای بالاترین امتیاز به عنوان اثر برگزیده معرفی می‌شود.

۴-۶- جمع‌بندی و کنترل امتیازها: پس از تکمیل فرم‌های داوری، نحوه امتیازدهی هر یک از آثار توسط کمیته علمی کنترل و چنانچه مشکلی وجود داشته باشد رفع می‌شود و امتیازهای نهایی و جوایز مربوط توسط کمیته علمی اعلام می‌شود.

تبصره: چنانچه در مجموعه آثار ارسال شده، هیچیک امتیاز لازم را کسب نکنند، در آن سال اثر/محصول برگزیده معرفی نمی‌شود و جایزه اعطا نمی‌شود.

۵-۶- اعطای جوایز: جوایز تعیین شده در فصل پائیز هر سال و در مراسم اختتامیه کنگره سالانه متخصصان علوم اطلاعات و یا سایر مراسم‌های ملی دیگر انجمن اعطا می‌شود.

۶-۶- تحلیل فرایند: پس از برگزاری مراسم و اعطای جوایز، بازخوردهای دریافت شده بررسی و اقدام‌های بهبود برای سال بعد طرح‌ریزی می‌شود. این اقدام‌ها ممکن است شامل بازنگری نظام‌نامه و مستندات آن بشود.

این نظام‌نامه در ۶ بند و ۴ تبصره در جلسه هیئت مدیره انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران مورخ ۱۳۹۵/۴/۲۷ به تصویب رسید و در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۵ مورد بازنگری قرار گرفت.

پیوست یک

نمونه جایزه‌های ملی انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران

* جایزه پوری سلطانی

این جایزه به اثر پژوهشی و یا یک ابزار طراحی شده برگزیده برای فعالیت‌های حرفه‌ای در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی که دارای ویژگی‌ها و مختصات قابل توجهی باشد اعطا می‌شود.

* جایزه عباس حری

این جایزه به اثر پژوهشی برگزیده در حوزه مطالعات نظری علوم اطلاعات که دارای ویژگی‌ها و مختصات قابل توجهی باشد اعطا می‌شود.

* جایزه نورالله مرادی

این جایزه به اثر پژوهشی و یا یک ابزار طراحی شده برگزیده برای فعالیت‌های حرفه‌ای در حوزه آرشیو که دارای ویژگی‌ها و مختصات قابل توجهی باشد اعطا می‌شود.